

CRONICA DESCOPERIRILOR MONETARE DIN JUDEȚUL TULCEA (SEC. IX-XIII)

Gheorghe Mănușu-Adameșteanu *

Abstract: *We resume the chronicle of Byzantine coin finds (10th-13th centuries) in Tulcea County – stopped a decade ago – with the publication of pieces resulting from systematic and preventive archaeological research carried out at Beroe–Piatra Frecăței and Isaccea–Noviodunum–Vicina.*

Since all earlier finds from the settlement of Beroe–Piatra Frecăței have already been published in a monographic volume, we present here only one recently restored piece. The coin was discovered in 1999, in dwelling no. 2.

It is a billon aspron trachy that belongs to the first reformed issue of the Thessaloniki workshop, coined by emperor Alexius I Comnenus (1081-1118) on the occasion of the association to the throne of his son, John II.

From the same dwelling, burned during the migratory attack in 1122, we already have a local coin, an imitation after the third issue of the Constantinople workshop, also put into circulation during the reign of Alexius I Comnenus. The above mentioned coin, marking the very moment of the coronation of John II, opens the series of the emissions assigned to the workshop in Thessaloniki. The billon coins struck in this workshop are relatively little known, and the reported piece confirms this perception, since it is the only such find on the territory of Dobruja.

It may be appropriate to note the remarkable concentration of finds assigned to another thessalonikan emission – Type D – at Isaccea and in the vicinity, which led us to assume that it was put into circulation by a monetary workshop from Isaccea during the reign of emperor Alexius I Comnenus.

Among the coins found at Isaccea, we present here a lot of pieces from the 10th-13th centuries, found during the archaeological research carried out on the site in 2003-2007.

The majority of the coins found in 2003 in the extra muros dwelling area – a treasure (23 anonymous A2-A3 class folles) and isolated finds (173 coins dated to the 10th-12th centuries) have already been published in various articles.

Our present chronicle adds a considerable number of pieces of depreciated billon aspron trachy to the modest harvest of 35 coins from the first half of 13th century, fortuitous finds published ten years ago. The other finds, of which only specific ones are published, come from archaeological research conducted in the site in 2004-2007.

Rezumat: *Reluăm cronică descoperirilor monetare bizantine (sec. IX-XIV) din jud. Tulcea, întreruptă acum un deceniu, prin publicarea unor piese rezultate în urma cercetărilor arheologice sistematice și preventive de la Beroe–Piatra Frecăței și Isaccea–Noviodunum–Vicina.*

Din așezarea de la Beroe–Piatra Frecăței prezentăm o singură piesă restaurată recent, toate descoperirile monetare cunoscute fiind publicate într-un volum monografic. Acest exemplar a fost descoperit în anul 1999 în locuința 2. Moneda – un aspron trachy de billon – aparține primei emisiuni reformate din atelierul de la Thessalonice, bătută de împăratul Alexios I Comnenul (1081-1118), cu ocazia asocierii la tron a fiului său Ioan II. Din această locuință, incendiată de atacul migratorilor din anul 1122, provine și o emisiune locală, o imitație după emisiunea a treia constantinopolitană, pusă în circulație tot în timpul domniei împăratului Alexios I Comnenul.

Moneda publicată acum, care marchează momentul încoronării, deschide seria emisiunilor atribuite atelierului de la Thessalonice. Emisiunile de billon puse în circulație de acest atelier sunt foarte

* Muzeul Municipiului București, B-dul I.C. Brătianu nr. 2, sector 3, București; tel. 021 315 68 58, fax. 021 310 25 62; manad_g@yahoo.com

puțin cunoscute, constatare valabilă și pentru piesa de față care reprezintă, în acest moment, singura descoperire de acest fel care provine de pe teritoriul Dobrogei.

Aici este poate momentul să amintim că o altă emisiune atribuită Thessalonicului – tip D – cunoaște o concentrare deosebită a descoperirilor în zona Isaccea fapt ce ne-a determinat să presupunem că ar fi putut fi pusă în circulație de un atelier monetar care a funcționat la Isaccea în timpul domniei împăratului Alexios I Comnenul.

Dintre monedele descoperite la Isaccea vom prezenta un lot de monede din sec. X-XIII rezultat în urma cercetărilor arheologice din intervalul 2003-2007.

Majoritatea pieselor găsite în așezarea extramuros, în campania anului 2003 – un tezaur (23 folles anonimi din clasa A2-A3) și descoperirile izolate (173 ex. din sec. X-XII) – au făcut obiectul unor articole separate.

În articolul de față am inclus și mai mulți aspron trachy de billon depreciați care se alătură unui număr de 35 de piese din prima jumătate a sec. XIII, descoperiri întâmplătoare, care au fost publicate în precedentul număr al acestei cronici. Celelalte descoperiri, dintre care publicăm doar o parte, au rezultat în urma cercetărilor arheologice efectuate în cetate în perioada 2004-2007.

Key words: Beroe–Piatra Frecăței, Isaccea–Noviodunum–Vicina, byzantine coins, follis, billon aspron trachy.

Cuvinte cheie: Beroe–Piatra Frecăței, Isaccea–Noviodunum–Vicina, monede bizantine, follis, aspron trachy de billon.

Reluăm cronică descoperirilor monetare bizantine (sec. IX-XIII) din județul Tulcea, întreruptă acum un deceniu¹, prin publicarea unor piese rezultate în urma cercetărilor arheologice sistematice și preventive de la Piatra Frecăței–Beroe și Isaccea–Noviodunum–Vicina.

Din așezarea de la Piatra Frecăței–Beroe prezentăm o singură piesă restaurată recent, toate descoperirile monetare cunoscute fiind publicate într-un volum monografic². Acest exemplar a fost descoperit în anul 1999 în locuința 2³. Moneda – un aspron trachy de billon – aparține primei emisiuni reformate din atelierul de la Thessalonic, bătută de împăratul Alexios I Comnenul (1081-1118), cu ocazia asocierii la tron a fiului său Ioan. Pe avers este redat Ioan, în picioare, încoronat de Iisus Hristos, în timp ce pe revers apar împăratul Alexios I Comnenul cu soția sa Irina, ținând între ei o cruce patriarhală cu mâner lung. Din această locuință, incendiată de atacul migratorilor din anul 1122, provine și o emisiune locală, o imitație după emisiunea a treia constantinopolitană, pusă în circulație tot în timpul domniei împăratului Alexios I Comnenul⁴.

Moneda publicată acum, care marchează momentul încoronării, deschide seria emisiunilor atribuite atelierului de la Thessalonic. Emisiunile de billon puse în circulație de acest atelier sunt foarte puțin cunoscute⁵, constatare valabilă și pentru piesa de față care reprezintă, în acest moment, singura descoperire de acest fel care provine de pe teritoriul Dobrogei.

Aici este poate momentul să amintim că o altă emisiune atribuită Thessalonicului – tip D – cunoaște o concentrare deosebită a descoperirilor în zona Isaccea, fapt ce ne-a

¹ Mănuclu-Adameșteanu 2000-2001, 659-680

² Mănuclu-Adameșteanu 2010, 149-159, cat. 1-39.

³ Pentru cercetările arheologice din această campanie vezi Barnea *et alii* 2000, 72-73.

⁴ Mănuclu-Adameșteanu 2010, 159, cat. 38.

⁵ Hendy, IV/1, 196.

determinat să presupunem că ar fi putut fi pusă în circulație de un atelier monetar care a funcționat la Isaccea în timpul domniei împăratului Alexios I Comnenul⁶.

Dintre monedele descoperite la Isaccea, vom prezenta un lot de monede din sec. X-XIII, rezultat în urma cercetărilor arheologice din intervalul 2003-2007.

După cum se cunoaște, în cursul anului 2003, o intervenție arheologică de salvare s-a desfășurat în perimetrul așezării *extra muros* de la Isaccea. Cu această ocazie, a fost trasată o secțiune magistrală (S 3), cu dimensiunile de 500 × 2 m, pe o direcție aproximativ paralelă cu incinta sudică a cetății. Pe traseul acestei secțiuni au fost cercetate complexe arheologice din sec. X-XIV (locuințe, cuptoare, gropi menajere, morminte) care aparțin așezării *extra muros* din așezarea urbană fortificată de la Isaccea–*Vicina*.

Descoperirile arheologice și numismatice au confirmat etapele cronologice stabilite în cursul cercetărilor arheologice din perioada 1990, 1995-1996. După anul 971, zona a fost ocupată, treptat, de o locuire marcată de distrugerii provocate de atacurile pecenegilor și uzilor. Sub amenințarea atacului cumanilor din anul 1122 așezarea va fi abandonată, locuitorii retrăgându-se la adăpostul fortificațiilor. Terenul va fi ocupat de un mare cimitir care va funcționa până la începutul sec. XIII. Nu după foarte mult timp, așezarea se va extinde din nou în afara incintei și locuirea va continua până la cucerirea otomană de la începutul sec. XV⁷.

Majoritatea pieselor descoperite în campania anului 2003: un tezaur (23 *folles* anonimi din clasa A2–A3)⁸ și descoperirile izolate (173 ex. din sec. X-XII)⁹ – au făcut obiectul unor articole separate.

În momentul de față am inclus și mai mulți *aspron trachy de billon* depreciați care se alătură unui număr de 35 de piese din prima jumătate a sec. XIII, descoperiri întâmplătoare, care au fost publicate în precedentul număr al acestei cronici¹⁰.

Celelalte descoperiri au rezultat în urma cercetărilor arheologice efectuate în cetate în perioada 2004-2007¹¹.

Dacă avem în vedere amploarea săpăturilor arheologice din acest interval și importanța așezării de la Isaccea, unde noi localizăm *Vicina*, atunci, am putea fi neplăcut surprinși de numărul foarte mic de piese din sec. X-XII. Simpla enumerarea a emisiunilor, în cadrul fiecărei domnii, este relevantă: Vasile II – Constantin VIII (976-1028), clasa A2–A3, 2 ex. în S3; Roman III (1028-1034), clasa B, 1 ex. în S3 și 2 ex. în cetate; Mihail IV (1034-1041), clasa C, 1 ex. în S3; Constantin IX (1042-1055), clasa D, 1 ex. în S3 și 2 ex. în cetate; Constantin X (1059-1067), clasa F, 1 ex. în S3; Roman IV (1067-1071), 1 ex. în cetate; Mihail VII (1071-1078), 2 ex. în S3; Alexios I Comnenul (1092-1118), emisiuni posterioare reformei (1092-1118), 1 ex. în cetate.

Explicația este destul de simplă și după o scurtă trecere în revistă a rapoartelor cu rezultatele preliminare din diferite sectoare, unde apar mențiuni despre identificarea unor piese – o monedă tăiată, opt emisiuni anonime tătarăști¹² sau despre descoperirea unui număr mare

⁶ Mănușu-Adameșteanu 2001, 170-172.

⁷ Mănușu-Adameșteanu, Stănică 2004, 148.

⁸ Mănușu-Adameșteanu, Poll 2006, 435-462.

⁹ Mănușu-Adameșteanu 2009, 621-652.

¹⁰ Mănușu-Adameșteanu 2000-2001, 667-668, cat. 120-155.

¹¹ Pentru rezultatele cercetărilor arheologice din această perioadă vezi Baumann *et alii* 2005, 186-188; Baumann *et alii* 2006, 181-187; Baumann *et alii* 2007, 186-190.

¹² Aparaschivei, Bilavski 2009, 186.

de monede bizantine¹³ – pe care nu le-am regăsit în acest lot, rezultă că în acest moment prezentăm doar o parte dintre monedele descoperite în perioada 2004-2008.

C A T A L O G ¹⁴

BEROE–PIATRA FRECĂȚEI

ALEXIOS I COMNENUL (1081-1118)

Emisiuni posterioare reformei (1092-1118)

Aspron trachy de billon

Thessalonica.

Emisiunea 1 (anii 1092/1093).

Hendy, IV, 1, p. 228-229, 27, planșa VI.

1999, SIb, locuința 2.

Bill, ora 6, 2,45 g. 25,44 × 25,30 mm. ICEM – inv 53158.

NOVIODUNUM–VICINA-ISACCEA

VASILE II-CONSTANTIN VIII (976-1028)

Clasa A 2-A3

Follis

Varianta 14b, 24?

2003, S 3, passim

1. AE, ora 6, 8,24 g, 28,45 × 27,16 mm. Rv – sfârșitul legendei, în dreptul liniei superioare de la litera „E”, nu este marcat cu nimic. T – av u. ICEM – inv 54711.

Varianta 40 b

Grierson, III/2, p. 667, clasa A 2, anii 976 (?) -1030/35.

Ivanisevic 1989, p. 36-39, clasa A 2, emis III, anii 1010/1015-1020/1025.

2003, S 3, c 23, - 0,55-0,90 m.

2. AE, ora 6, 13,38 g, 33,20 × 32,81 mm. Rv – sfârșitul legendei, în dreptul liniei superioare de la litera „E”, nu este marcat cu nimic. T – f. b. ICEM – inv 54710.

ROMAN III ARGYROS (1028-1034)

Clasa B (1028-1034)

Follis

Morrisson II, p. 586, 599, anii 1028-1034.

Grierson, III/2, p. 676, anii 1030/1035?-1042 (?)

¹³ Baumann *et alii* 2006, 183-184; Baumann *et alii* 2007, 188; Bauman *et alii* 2008, 158-160; Bauman *et alii* 2008, 122 – 34 ex. din sec. XI-XIII; Aparaschivei, Bilavski 2009, 189.

¹⁴ Lista prescurtărilor: S – secțiune; c – carou; t – tăiată; f b – foarte bună; b – bună; u – uzată.

2003, S 3, moneda a fost descoperită într-un vas borcan

3. AE, ora 6, 9,02 g, 29,58 × 31,00 mm. Var a. T – b. Surfrapat pe varianta 32 – rv/rv. ICEM – inv 54716.

2003, TC 3, c 6, - 0,44 m.

4. AE, ora 6, 7,85 g, 29,90 × 27,83 mm. Rv – dublă frapă. Var a. T – av u. ICEM – inv 59679.

TC – descoperit la curățenie

5. AE, ora 6, 3,18 g, 27,06 × 26,02 mm. Turnat – rupt. ICEM – inv 59161.

MIHAIL IV PAFLAGONIANUL (1034-1041)

Clasa C (1034-1041)

Follis

Morrisson II, p. 586, 600, anii 1034-1041

Grierson, III/2, p. 681-684, anii 1042 (?) - c. 1050

2003, S3, c 76, - 0,80 m.

6. AE, ora 6, 6,99 g, 28,02 × 26,19 mm. Var A – B. T – b. Surfrapat ? ICEM – inv 54714.

CONSTANTIN IX MONOMAHUL (1042-1055)

Clasa D (1042-1055)

Follis

Morrisson II, p. 586, 601, anii 1042-1055

Grierson, III/2, p. 685-687, anii c. 1050 - c. 1060

2007, TA 4, c 4a

7. AE, ora 6, 7,56 g, 28,53 × 25,30 mm. T – b. ICEM – inv 59044.

2003, S3, c 52, vegetal

8. AE, ora 6, 7,00 g, 28,21 × 26,77 mm. T – u. ICEM – inv 54706.

9. AE, ora 6, 3,28 g, 25,80 × 24,33 mm. Turnat – f u. ICEM – inv 58953.

CONSTANTIN X DUCAS (1059-1067)

Clasa F (1062/63-1067)

Follis

Hendy, IV/1, p. 26, anii 1062/63-1067

Morrisson II, p. 586, 602, anii 1059-1067

Grierson, III/2, p. 690-691, anii c 1060 - c. 1065

2003, S3, c 77, caseta 14, - 0,60 m.

10. AE, ora 6, 7,72 g, 26,22 × 25,15 mm. T – u, perforat central. ICEM – inv 59042.

ROMAN IV DIOGENE (1067-1071)

Follis

Morrisson II, p. 586, 652, anii 1067-1071

Grierson, III/2, p. 796-797, anii 1067-1071

2004, CA 2, c 1, vegetal.

11. AE, ora 6, 3,22 g, 25,51 × 24,57 mm. Turnat – u. ICEM – inv 54740.

MIHAIL VII DUCAS (1071-1078)

Follis

Constantinopol.

Morrisson II, p. 586, 658, anii 1071-1078

DOC III/2, p. 818-820, anii 1071-1078, variantele a-d.

2003, S3, c 74, din pământul aruncat.

12. AE, ora 6, 3,38 g, 23,92 × 24,32 mm. T – u. ICEM – inv 54364.

2003, S3, c 31, caseta 8, extindere sud, - 0,25 m.

13. AE, ora 6, 3,12 g, 24,19 × 22,18 mm. Turnat – u. ICEM – inv 60134.

ALEXIOS I COMNENUL (1081-1118)**Emisiuni posterioare reformei (1092-1118)****Aspron trachy de billon**

Constantinopol.

Emisiunea 3 (anii ? - 1118).

Hendy, IV, 1, emis. 3, 228, 26.1-26.5, pl. V/26, anii ? -1118.

Hendy, 1969, emis. 4, 86, pl. 7/5- 6

Morrisson, II, tip 4, 679, 59/Cp/B/07 – 08, pl. XCIV/B/08 .

2004, CA 2, c 4, - 0,84 m.

14. Bill, ora 6, 3,21 g, 27,45 × 25,15 mm. Cu cinci puncte pe guler și un punct pe umăr.

ICEM–inv 54760.

Thessalonica**Tetarteron**

Emisiunea II

Hendy, IV, 1, emis. II, 231-232, 33.1-33.13, pl VI

2003, S3, c 58, - 0,80-1,00 m.

15. AE, ora 6, 2,40 g. 18,82 × 16,67 mm. F u. ICEM – inv 54718.

IMPERIUL LATIN DE CONSTANTINOPOL**Aspron trachy de billon depreciat****Imitații cu modul mic**

Constantinopol

Tip A (1204 - ?)

Hendy, IV, 2, 694-696, 30.1-30.22, planșa LII/30.

2007, CT 9 – CT 3, martor, c 4.

16. Bill, ora 6, 1,73 g, 19,50 × 16,91 mm. ICEM – inv 59043.

2004, CA 3, c 6, - 0,40 m.

17. Bill, ora 6, 1,37 g, 17,09 × 17,63 mm. ICEM – inv 54765.

2003, TC 3, c 6, - 0,66 m.

18. Bill, ora 6, 1,25 g, 20,66 × 18,14 mm. ICEM – inv 58459.

2004, CA 2, c 6, vegetal.

19. Bill, ora 6, 1,09 g, 19,10 × 18,85 mm. ICEM – inv 54750.

2003, TC 3, c 8, *passim*.

20. Bill, ora 6, 1,03 g, 22,60 × 19,68 mm. ICEM – inv 58458.

2004, martor dintre CT 9 – CT 3, pe nivelul 1, - 2,50 m.

21. Bill, ora 6, 0,94 g, 17,90 × 14,35 mm. ICEM – inv 59695.

2003, S3, c 77, caseta 14, - 0,60 m.

22. Bill, ora 6, 0,87 g, 19,18 × 13,11 mm. Rupt pe jumătate. ICEM – inv 59040.

23. Bill, ora 6, 0,82 g, 21,32 × 15,59 mm. ICEM – inv 58954.

IMPERIUL LATIN DE CONSTANTINOPOL

Aspron trachy de billon depreciat

Imitații cu modul mare

Constantinopol

Tip A (1204-1261)

Hendy, IV,2, 673-674, 1.1-1.14, pl. XLVIII.

2003, TC 3, c 5, *passim*.

24. Bill, ora 6, 2,04 g, 30,50 × 23,96 mm. Ruptă. ICEM – inv 59674.

Tip D – U (1204 - 1261)

2004, CA 2, c 1, - 0,70 m.

25. Bill, 0,79 g, 12,08 × 12,83 mm. ICEM – inv 59691.

2004, Curtina A, CA 2, c 6, vegetal.

26. Bill, 0,65 g, 15,89 × 10,67 mm. ICEM – inv 54766.

2005, SC 1, c 6, - 1,20 m.

27. Bill, 0,45 g, 13,19 × 10,73 mm. ICEM – inv 59137.

2004, CA 3, c 6, - 0,30 m.

28. Bill, 0,42 g, 12,00 × 9,44 mm. ICEM – inv 54759.

2004, CA 2, c 3, - 0,45 m.

29. Bill, 0,37 g, 13,43 × 7,61 mm. ICEM – inv 54761.

2004, CA 1, c 4, - 0,60 m.

30. Bill, 0,33 g, 10,74 × 8,61 mm. ICEM – inv 54757.

2004, TC 3, lângă profilul de est.

31. Bill, 0,26 g, 10,61 × 9,82 mm. ICEM – inv 54764.

2004, TC 3, c 3, - 0,75 m.

32. Bill, 0,21 g, 10,87 × 9,51 mm. ICEM – inv 54768.

Bibliografie

- Aparaschivei, D., Bilavski, Al. 2009, *Date istorice și arheologice de la Isaccea–Noviodunum (jud. Tulcea). Rezultate preliminare ale cercetărilor din sector Curtina 1 și 2*, ArhMold 32, 183-200.
- Barnea, Al., Vasiliu, I., Iacob, M., Paraschiv, D., Ailincăi, S. 2000, *Ostrov, com. Ostrov, jud. Tulcea [Beroe]. Punct: Piatra Frecăței*, CCA. Campania 1999, 72-73.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Mănuclu-Adameșteanu, Gh., Lockear, C., Popescu, A., Sly, T., Bejenaru, L., Stoian, C., Bilavski, G., Laurențiu, R. 2005, *Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate*, CCA. Campania 2004, 186-188.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Mănuclu-Adameșteanu, Gh., Stoian, C., Laurențiu, R., Dinu, N., Bejenaru, L. 2006, *Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate*, CCA. Campania 2005, 181-187.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Laurențiu, R., Dinu, N., Bilavski, G., Aparaschivei, D., Bejenaru, L. 2007, *Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate*, CCA. Campania 2006, 186-190.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Laurențiu, R., Dinu, N., Bilavski, G., Aparaschivei, D., Bejenaru, L. 2008, *Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate*, CCA. Campania 2007, 157-161.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Laurențiu, R., Dinu, N., Bilavski, G., Aparaschivei, D., Bejenaru, L. 2008, *Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate*, CCA. Campania 2008, 120-124.
- Bauman, V. H., Stănică, A., Costea, I., Laurențiu, R., Dinu, N., Vilcu, C., Bilavski, G., Aparaschivei, D., Bejenaru, L., Cavelariu, L. 2009, *31. Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate, sector SE*, CCA. Campania 2009, 76-79.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh. 2000-2001, *Cronica descoperirilor monetare din jud. Tulcea (VII)*, Pontica 33-34, 659-680.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh. 2001, *Istoria Dobrogei în perioada 969-1204. Contribuții arheologice și numismatice*, București.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh., Stănică, A. 2004, *91. Isaccea, jud. Tulcea [Noviodunum]. Punct: Cetate. Sector extramuros, secțiunea 3*, CCA. Campania 2003, 148.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh., Poll, I. 2006, *Un tezaur de folles anonimi din clasa A2-A3, descoperit la Noviodunum – Vicina – Isaccea*, Pontica 39, 435-462.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh. 2009, *Monede bizantine din secolele X-XII, descoperite la Isaccea – Vicina, în campania arheologică din anul 2003*, Pontica 42, 621-652.
- Mănuclu-Adameșteanu, Gh. 2010, *Monede bizantine descoperite în Dobrogea, I. Monede bizantine descoperite în nordul Dobrogei, secolele X-XIV*, București.

Pl. I. Monede descoperite la: 1. Beroe–Piatra Frecăței, aspron trachy de billon; 2-6. Isaccea–Vicina, folles anonimi. 1. Alexios I (1092-1118), Thessalonic emis. I; 2. Vasile II - Constantin VIII (976-1028), varianta 40 b; 3-4. Roman III (1028-1034), clasa B; 5. Mihail IV (1034-1041), clasa C ; 6. Constantin IX (1042-1055), clasa D.

Pl. I. Coins discovered at: 1. Beroe–Piatra Frecatei, aspron trachy nomisma; 2-6. Isaccea–Vicina, The Anonymous folles. 1. Alexius I (1092-1118), Thessalonica, first coinage; 2. Basil II – Constantine VIII (976 - 1028), var. 40b; 3-4. Romanus III (1028-1034), class B; 5. Michael IV (1034-1041), class C; 6. Constantine IX (1042-1055), class D.

7

8

9

10

11

12

Pl. II. Monede descoperite la Isaccea–Vicina: 7-8. folles anonimi; 9. aspron trachy de billon; 10-12. aspron trachy de billon devalorizați. 7. Constantin X (1059-1067), clasa F; 8. Mihail VII (1071-1078); 9. Alexios I (1081-1118), CP 3; 10-11. Imitație latină cu modul mic, tip A; 12. Imitație latină cu modul mare, tip A (12).

Pl. II. Coins discovered at Isaccea–Vicina: 7-8. The Anonymous folles; 9. aspron trachy nomisma; 10-12. Aspron trachy nomisma (Small and Large Module); 7. Constantine X (1059-1067), class F; 8. Michael VII (1071-1078); 9. Alexius I (1081-1118), Constantinople, Third Coinage; 10-11 Aspron trachy nomisma (Small Module); 12 Aspron trachy nomisma (Large Module).